

DÉLMAGYARORSZÁG

80. évfolyam, 214. szám
1990. augusztus 27., hétfő

ALAPÍTVÁ: 1910-BEN

Havi előfizetési díj: 101+20 forint
Ára 4,30 forint

Szocdem csiki-csuki

Ma újabb választási kampány kezdődik — Folytatja munkáját a Tisztelt Ház — Új miniszteri rendelet a hitoktatásról

Ha nem komoly múltú pártokról lenne szó, azt íránk: dilettáns politikusok cirkuszi kellékekkel folytatják pártjuk önfelszámolását. De az MSZDP múltja komoly, lapunk pedig semleges, így csak a közismert malomjáték csiki-csukijára emlékeztetünk, midőn az új kizárásokról kapott hírmagyarázatot ajánljuk az olvasó figyelmébe.

Lejárt a kormány által kért, ám az ellenzék által be nem tartott, 100 napos türelmi idő. Ez idő tájt mindenki értékelt, mi is ezt tesszük az MTI és állandó külső szerzőnk segítségével. Bővebb értelmezést igényel a hitoktatás körüli vita legújabb fejleménye is. Lapunk ötödik oldalán ismertetjük a miniszter — minden eddigit módosító — rendeletét, valamint a megyés püspök kommentárját.

Ami a kuvaiti válságot illeti: folytatódik a tragédia, az iraki főnök mindenre kész.

Csecsemők Huszein túsza

Mintegy 70 amerikai tartanak fogva egy iraki vegyi üzemben, valószínűleg azért, hogy „élő pajzsként” használják fel őket egy esetleges légitámadás elhárítására — jelentette a The Washington Post.

Az amerikai lap a szóban forgó üzemet volt dolgozóinak — lengyel technikusainak — beszámolójára hivatkozik. (Ők már távozhattak Irakból.) A fogva tartott amerikaiak között állítólag csecsemők is vannak.

A túsók jelenléte nem fogja megakadályozni George Bush-t a határozott cselekvésben — jelentette ki Brent Scowcroft, az amerikai elnök nemzetbiztonsági tanácsadója a CNN tévétársaságnak adott nyilatkozatában.

Az iraki Forradalmi Páncsnakság Tanácsa — az ország legfőbb vezető szerve — úgy határozott, hogy ezentúl halálal bünteti az állam polgárait, ha külföldieket rejtegetnek. Az iraki INA hírugynökség jelentése szerint a „a külföldiek befogadása, s a hatóságok elől való rejtegetése kémkedésnek minősül, és mint ilyen, halálbüntetéssel sújtandó.”

Szíria kész befogadni az Irakból menekülő külföldieket — jelentette be Damaszkuszban Mohammed Szalman tájékoztatósi miniszter. Szavai szerint utasították a határőrséget, hogy segítse a menekülteket. (Szíria és Irak határa 10 éve, a diplomáciai kapcsolatok megszűnése óta le van zárva.)

Petrasovits keze huszonegyszer a magasban

Felfüggesztett szociáldemokraták

A Magyarországi Szociáldemokrata Párt (SZDP) háza tájáról ismét furcsa hírek terjengnek. Vannak, akik tudni vélik, hogy Petrasovits Anna elnökségének 70 ezer forint a bruttó fizetése, holott ő maga is — a televízióban — 20 millió forintos pártadósságról tett említést. Nem tudhatjuk, igaz-e ez, vagy sem, ám olvashattuk a Népszabadság múlt csütörtöki számában a párt — eredetileg 31 tagú — országos vezetőségének üléséről szóló cikket; s tudunk arról, hogy az eredetileg 102 tagú választmány tegnapi ülésén 21, többnyire valamely magasabb pártfunkcióval rendelkező személy tagságát felfüggesztették. A felfüggesztettek között szerepel dr. Székely Zoltán és Szerencsés György (mindketten szegedi matematikusok) neve is; tőlük kértem információt az elmúlt időszakban történetekről.

— Mindketten részt vettek az országos vezetőség augusztus 19-i ülésén, hiszen mindketten tagjai (váltak?) az OPV-nek, sőt a választmánynak is. Mi történt augusztus 19-én, s miért „csak” rá öt napra jelent meg ez a sajtóban?

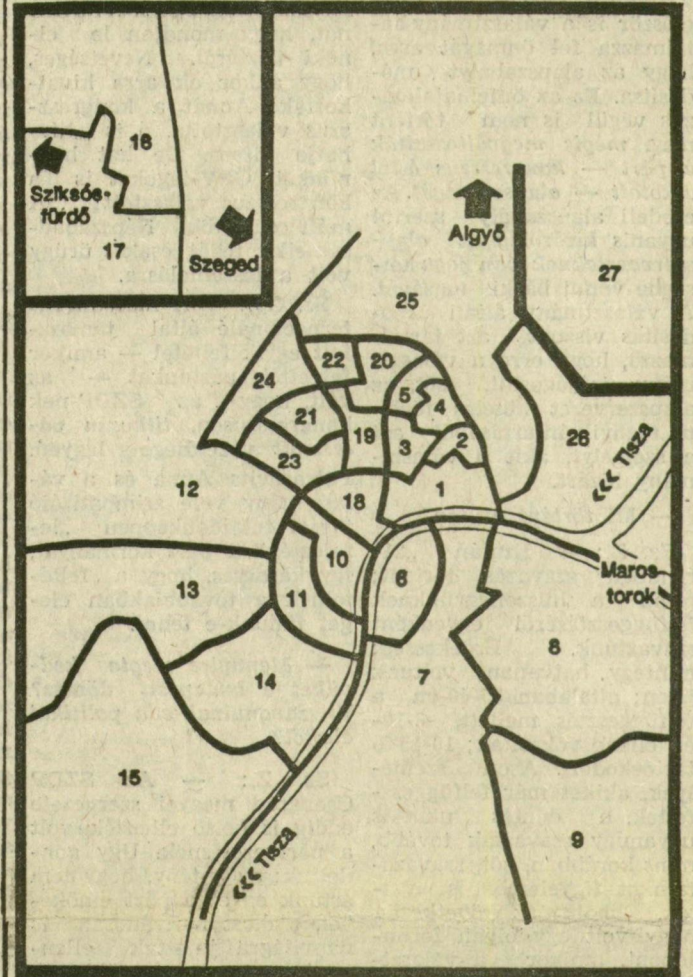
Sz. Gy.: — Egy belső döntés előkészítése folyt a múlt szombati értekezleten; teljesen belső ügyként kezeltük, a sajtóban megjelent tervezetet kiosztottuk (viszszajelzést várva) minden OPV-tagnak. Nem tudom, ki juttatta el ezt a belső terjesztésre szánt anyagot a

Népszabadság szerkesztőségének. Annyi bizonyos, hogy óriási csúsztatás történt e dokumentum sajtóbeli ismertetésekor, hiszen fel sem merült ott az a kérdés: Petrasovits elnök maradjon-e, avagy sem, hanem többek közt azt javasoltuk, hogy a párt jelenlegi katasztrofális gazdasági helyzetében bruttó 15 ezer forintnál senkinek se lehessen több fizetése.

— Igaz-e, hogy az elnök asszonyának bruttó 70 ezer (Folytatás a 2. oldalon.)

Szeptember végén

Ismét választ(hat)junk

Városrész	Választókerület
Belváros:	1. (részben), 10., 11., 18.
Felsőváros:	1. (részben), 2., 3., (részben), 19. (részben).
Tarján:	3. (részben), 4., 5.
Makkosház:	20., 22 (részben).
Északi városrész:	22 (részben), 21., 19 (részben).
Rókus:	24., 23.
Móraváros, Béketelep:	12., 13.
Alsóváros:	14.
Ságvári-, Hattyastelep, Szentmihálytelek, Gyálárét	15.
Újszeged:	6., 7., 8.
Petőfitelep, Baktó:	25.
Tápé	26.
Szőreg:	9.
Algyő	27.

Szeged új választókerületei

A rendszerváltás akkor lesz érzékelhető a mindennapokban is — ígéri a politikusok —, ha helyi szinten új emberek töltik be a vezető tisztségeket. Nos, a helyi önkormányzati képviselők választását szeptember 30-ára, vasárnapra tűzte ki a köztársasági elnök. Addig azonban még sok a tennivaló a választópolgárok, a választópolgárok bizalmáért. Az önkormányzati képviselők másik részét (26 főt) listán választjuk. A választókerületek határa módosult az évek óta megszokotthoz képest. Ennek oka, hogy az önkormányzati testület kisebb létszámú (53 fős) lesz,

mint a korábbi (89 fős) tancsintestület volt. Az önkormányzati választásokon választó és választott minden nagykorú magyar állampolgár, akinek állandó (ha ilyen nincs, akkor ideiglenes) lakóhelye Magyarországon van. Újdonság, hogy a választás joga megilleti a Magyarországon tartóan letelepedett (a külföldiek számára igazolvánnyal rendelkező) nem magyar állampolgárt is. A választók nyilvántartását szeptember 6-ig a szegedi városi tanács ügyfélszolgálati irodájában közszemlére teszik. A nyilvántartással kapcsolatos kifogás a tanács vb-titkárnál emelhető. A szavazásról minden választópolgár értesítést kap. Az értesítés két részből áll. Egyrészt a választópolgár — nyilvántartásba vételének tényén túl — megtudja, hogy az önkormányzati testület (Folytatás a 3. oldalon.)

Út a perifériára

Divat mostanában mérleget készíteni. A márciusi választások eredményeként hatalomra jutott kormánykoalíció első száz napja végén, a küszöbönálló új politikai erőpróba előtt sokan próbálják számba venni, a közép-kelet-európai pártállamok összeomlása után milyen irányban indul el a régió politikai és gazdasági élete.

A magam szomorú és csalódott véleményét egyetlen mondatban össze lehet foglalni: az az út, amelyen hazánk elindult, a fejlett világ perifériájára vezet. Semmi kétség: valóban szabad választás volt márciusban és áprilisban. Az eddigi „eredményekért” egyformán felelősség terheli a választókat és a versengésben indult politikai erőket. Óriási eredmény ugyan, hogy a rendszerváltás eddigi folyamatában nem folyt vér — de ebben vajmi kevés érdemük van a hatalomra került politikai erőknél. Mindez alapvetően annak a következménye, hogy a szovjet birodalom előretolt hadereje egyetlen puskalövés nélkül visszavonul a térségből.

A szovjet vezetőségnek ez a birodalom belső válsága által indokolt döntése felkészületlenül és koncepciótlanul érte az embriónális állapotban levő politikai pluralizmus szerepvállalóit. Véleményünk többnyire csak annyi volt: minél gyorsabban és minél élesebben szembefordulni a múlttal — aztán majd csak lesz valahog. A közvélemény is partner volt ebben — sőt úgy szólván csak ebben volt partner. Ez magyarázza a folyamatot, ahogyan felszelelték a volt állampárti elit különböző rétegeit: először a Grósz-féle centristák áldozták föl Kádár János előregedett, önkonzervatív garnitúráját, aztán Grószékat szorította le a pályáról Pozsgay Imre és reformkommunista csapata, végül ez a reformelit is a pálya szélére sodródott, mert vezető személyiségei — Pozsgay, Németh, Nyers, Szűrös, Horn — nem tudták eldönteni, hogy politikai pártként

együtt, vagy „független” politikusként külön-külön kívánják-e magukat átmenteni a rendszerváltás utánra. Elsősorban az ő felelősségük és csak másodsorban a szociáldemokratáké, hogy 20 százalékos szavazataránnyal az európai politikai spektrum egyik legfontosabb irányzata, a szocialista-szociáldemokrata vonal hatékony parlamenti képviselő nélkül maradt.

Két számottevő erő maradt a porondon: a keresztény nemzeti konzervatívok — MDF, KDNP, kisgazdapárt — és a liberálisok — SZDSZ, Fidesz. A liberálisoknak volt programjuk — de a nemzeti konzervatívok tudtak jobban hatni a választók tömegére. Ők ugyanis nem az értelmet, sokkal inkább az érzelmeiket célozták meg. A liberálisoknak az is nagy baja, hogy vezetőalakjaik a valóban imponáló felkészültségüket — ők talán jogos ön-bizalomnak érzik ezt — ezen a tájon elviselhetetlennek tűnő pókfenésséggel, göggel és nagyképeséggel adják elő.

Nyilvánvaló, hogy a politikai elitnek sem bíznak a közvetlen demokráciában — sőt még a saját parlamenti képviselőcsoportjaikban sem nagyon —, ezért igyekeznek a lényeges dolgokat folyton a kulisszák mögötti paktumokkal eldönteni. E paktumok azonban — éppen mert többnyire nem nyilvánosak — bármikor fölrúghatók, társadalmi csoportok, százezres rétegek sorsa válik néhány ember kezében üttő, vagy éppen eldobandó kártyává.

A negyvenes évek végén, a híres szalámitaktika idején volt, aki erős kézzel fogta a szeletelőket: a szovjet hadsereg. Ma úgy tűnik, a kés magától szeletel. A múlt év második felében, a népszavazásig — a kiszivárgott hírek szerint — volt egy jtkos paktum az akkori MSZMP reformszármánya és az MDF között — egy majdani kormánykoalícióról. Ezt bravúros novemberi népszavazási akciójával az SZDSZ megemésztette. Az MDF, megrémülve

(nem is ok nélkül) a bukástól, felmondta a paktumot a reformkommunistákkal, és átvette a választási kampányban azt a lapos és differenciálatlan kommunisztázást, amit az SZDSZ kezdett el. Sikere is lett vele — a második fordulóban éppen az SZDSZ-re mért így megdöbbentő arányú vereséget.

A szabad demokrata pártelit a választások után villámgyorsan kötött egy paktumot az MDF nemzeti liberális vezető köreiből. Azt hitték, így egy csapásra biztosíthatják az ország kormányozhatóságát, támogatásuk megszilárdítja Antall Józsefnek MDF-en belüli helyzetét, ők pedig részt kapnak a hatalomból. Csakhogy ők túl sokat és főleg vissza nem vonható dolgokat adtak a miniszterelnöknek. Lemondtak arról: a kormányt megbuktathassák, vagy egyes kérdésekben leszavazhassák. Lehet azóta bármilyen okos Pető Iván vagy Tölgyessy Péter a Parlamentben, igaza van Torgyán Józsefnek, valóban a kisgazdák a mérleg nyelve. Sokkal nagyobb befolyást gyakorolhatnak a döntésekre, mint a Fidesz és az SZDSZ együttvéve.

Márpedig a valóságos rendszerváltás éppen ezután következnek — de nem a helyhatósági választásokon, ahogyan mondtani szokták (ott egy más szintű hatalmváltás lesz, új, mohó elittel), hanem a tulajdon ügyekben. Úgy tűnik, éppen ebben a legfontosabb kérdésben szeleteli le ama politikai szalámitavágó kés a liberalizmus eszméit is. A népet lehet hibáztatni — miért éri be fejekkel valós változás helyett; miért elégszik meg azzal, hogy másnak se legyen, ha neki nincs? — de leváltani nem lehet. Ha a nép beéri gazdasági fejlődés helyett a trianoni döntések kaparászásával, ha elhiszi, hogy a szomszéd népek nacionalizmusa is olyan korhadt anyagból van, mint a szovjet birodalom pereme, akkor nemigen lehet mit mondani. Akkor e régió népeit ki lehet játszani egymás ellen. Elvakult düheikre, túltengő érzelmeikre építve, saját, marakodó pártelitjei segítségével olcsó munkaerőjű, lenézett segédnéppé tehetők.

Tanács István